

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 593/2008

zo 17. júna 2008

o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 61 písm. c) a článok 67 ods. 5 druhú zarážku,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 zmluvy ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Spoločenstvo si dalo za cieľ udržiavať a rozvíjať priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Na postupné vytvorenie takéhoto priestoru má Spoločenstvo prijať opatrenia v oblasti justičnej spolupráce v občianskych veciach s cezhraničným dosahom v rozsahu potrebnom na riadne fungovanie vnútorného trhu.
- (2) Podľa článku 65 písm. b) zmluvy majú tieto opatrenia zahŕňať opatrenia na podporu zlučiteľnosti pravidiel uplatniteľných v členských štátoch týkajúcich sa kolíznych noriem a sporov o právomoc.
- (3) Európska rada na zasadnutí v Tampere 15. a 16. októbra 1999 schválila zásadu vzájomného uznávania rozsudkov a iných rozhodnutí justičných orgánov ako základný kameň justičnej spolupráce v občianskych veciach a vyzvala Radu a Komisiu, aby prijali program opatrení na vykonávanie tejto zásady.
- (4) Rada 30. novembra 2000 prijala spoločný program Komisie a Rady o opatreniach na vykonávanie zásady vzájomného uznávania rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach ⁽³⁾. Tento program určuje opatrenia týkajúce sa harmonizácie kolíznych noriem ako opatrenia, ktoré uľahčujú vzájomné uznávanie rozsudkov.
- (5) Haagsky program ⁽⁴⁾ prijatý Európskou radou 5. novembra 2004 vyzýva na aktívne pokračovanie v práci na kolíznych normách pre zmluvné záväzky (Rím I).

(6) Riadne fungovanie vnútorného trhu vyžaduje, aby kolízne normy platné v členských štátoch určovali použitie rovnakého vnútroštátneho právneho poriadku bez ohľadu na to, súd ktorej krajiny vo veci koná, v záujme predvídateľnosti výsledku sporov, istoty, pokiaľ ide o rozhodné právo a voľného pohybu rozsudkov.

(7) Vecná pôsobnosť a ustanovenia tohto nariadenia by mali byť zlučiteľné s nariadením Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach ⁽⁵⁾ („Brusel I“) a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (Rím II) ⁽⁶⁾.

(8) Rodinné vzťahy by mali zahŕňať rodičovstvo, manželstvo, zošvagrené osoby a príbuzných v pobočnej línii. Odkaz v článku 1 ods. 2 na vzťahy s účinkami porovnateľnými s manželstvom a inými rodinnými vzťahmi sa mal by sa vykladať podľa právneho poriadku členského štátu konajúceho súdu.

(9) Záväzky vyplývajúce zo zmieniek, šekov a dlžobných úpisov a iných prevoditeľných nástrojov by sa mali vzťahovať aj na nákladné listy v rozsahu, v ktorom záväzky z nákladných listov vyplývajú z ich prevoditeľnej povahy.

(10) Na záväzky vyplývajúce z rokovaní pred uzavretím zmluvy sa vzťahuje článok 12 nariadenia (ES) č. 864/2007. Takéto záväzky by mali byť preto vyňaté z pôsobnosti tohto nariadenia.

(11) Sloboda strán zvoliť si rozhodné právo by mala byť jedným zo základných prvkov systému kolíznych noriem v oblasti zmluvných záväzkov.

(12) Dohoda medzi stranami o výlučnej právomoci jedného alebo viacerých súdnych orgánov členského štátu na rozhodnutie sporov vyplývajúcich zo zmluvy by mala byť jedným z faktorov, ktoré treba zohľadniť pri rozhodovaní, či voľba práva bola jasne preukázaná.

(13) Toto nariadenie stranám nebráni v zahrnutí odkazu na právny poriadok neštátnej povahy alebo na medzinárodný dohovor do ich zmluvy.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 318, 23.12.2006, s. 56.

⁽²⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu z 29. novembra 2007 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 5. júna 2008.

⁽³⁾ Ú. v. ES C 12, 15.1.2001, s. 1.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 53, 3.3.2005, s. 1.

⁽⁵⁾ Ú. v. ES L 12, 16.1.2001, s. 1. Nariadenie naposledy zmenené a doplnené nariadením (ES) č. 1791/2006 (Ú. v. EÚ L 363, 20.12.2006, s. 1).

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 199, 31.7.2007, s. 40.

- (14) Ak Spoločenstvo prijme v riadnom právnom nástroji normy zmluvného hmotného práva vrátane štandardných ustanovení a podmienok, v takomto nástroji sa môže ustanoviť, že strany si môžu zvoliť uplatňovanie týchto noriem.
- (15) Ak sa vykoná voľba práva a všetky ostatné prvky súvisiace so situáciou sa nachádzajú v inej krajine, než je krajina, ktorej právo sa zvolilo, voľba práva by nemala mať vplyv na uplatnenie ustanovení práva tejto krajiny, od ktorých sa nemožno odchýliť dohodou. Toto pravidlo by sa malo uplatniť, či už voľbu práva sprevádzala voľba súdneho orgánu alebo nie. Hoci nebolo úmyslom podstatne zmeniť obsah v porovnaní s článkom 3 ods. 3 Dohovoru z roku 1980 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky⁽¹⁾ („Rímsky dohovor“), znenie tohto nariadenia by malo byť v čo najväčšej možnej miere prispôbené článku 14 nariadenia (ES) č. 864/2007.
- (16) S cieľom prispievať k všeobecnému cieľu tohto nariadenia, ktorým je právna istota v európskom justičnom priestore, kolízne normy by mali mať vysoký stupeň predvídateľnosti. Súdy by však mali mať určitú diskrečnú právomoc, aby mohli určiť právny poriadok, ktorý má najužšiu väzbu s vecou.
- (17) Pokiaľ ide o rozhodné právo v prípade absencie voľby, pojmy „poskytovanie služieb“ a „predaj tovaru“ by sa mali vykladať rovnako, ako pri uplatňovaní článku 5 nariadenia (ES) č. 44/2001, ak sa na predaj tovaru a poskytovanie služieb vzťahuje uvedené nariadenie. Hoci zmluva o franšíze a zmluva o distribúcii sú zmluvami o službách, uplatňujú sa na ne osobitné pravidlá.
- (18) Pokiaľ ide o rozhodné právo v prípade absencie voľby, obchodovanie by sa malo vykonávať v rámci multilaterálnych systémov, ako sú regulované trhy a multilaterálne obchodné systémy uvedené v článku 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi⁽²⁾, bez ohľadu na to, či spočívajú na ústrednej zmluvnej strane.
- (19) Ak nedošlo k voľbe práva, rozhodné právo by sa malo určiť v súlade s pravidlom vymedzeným pre konkrétny typ zmluvy. Ak zmluvu nemožno zaradiť do jedného z vymedzených typov alebo ak sú jej prvky pokryté viac ako jedným z vymedzených typov, mala by sa spravovať právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu strany, ktorá má uskutočniť plnenie charakteristické pre zmluvu. V prípade, že zmluva pozostáva zo súboru práv a povinností, ktoré možno zaradiť do viac ako jedného z vymedzených typov zmlúv, plnenie charakteristické pre zmluvu by sa malo určiť so zreteľom na ťažisko jej činnosti.
- (20) Ak má zmluva zjavne užšiu väzbu s inou krajinou, ako je uvedená v článku 4 ods. 1 alebo 2, „úniková klauzula“ by mala ustanoviť, že by sa mal uplatniť právny poriadok tejto inej krajiny. S cieľom určiť túto krajinu by sa malo okrem iného vziať do úvahy, či predmetná zmluva má veľmi úzku väzbu s inou zmluvou alebo zmluvami.
- (21) V prípade absencie voľby, ak rozhodné právo nemožno určiť buď na základe skutočnosti, že zmluvu nemožno zaradiť do jedného z vymedzených typov, alebo na základe právneho poriadku krajiny obvyklého pobytu strany, ktorá má uskutočniť plnenie charakteristické pre zmluvu, na zmluvu by sa mal vzťahovať právny poriadok krajiny, s ktorou má najužšiu väzbu. S cieľom určiť túto krajinu by sa malo okrem iného vziať do úvahy, či predmetná zmluva má veľmi úzku väzbu s inou zmluvou alebo zmluvami.
- (22) Pokiaľ ide o výklad zmlúv o preprave tovaru, nezamýšľa sa žiadna zmena obsahu v súvislosti s článkom 4 ods. 4 treťou vetou Rímskeho dohovoru. Na základe toho by sa zmluvy o prevádzke dopravného prostriedku na jednu cestu a iné zmluvy, ktorých hlavným predmetom je preprava tovaru, mali považovať za zmluvy o preprave tovaru. Na účely tohto nariadenia by mal pojem „odosielateľ“ označovať každú osobu, ktorá s prepravcom uzatvorí zmluvu o preprave, a pojem „prepravca“ by mal označovať zmluvnú stranu, ktorá sa zaviazala prepraviť tovar bez ohľadu na to, či prepravu vykoná sama.
- (23) Čo sa týka zmlúv, ktoré uzavreli osoby považované za slabšie strany, tieto osoby treba chrániť kolíznymi normami, ktoré chránia ich záujmy lepšie, než ich chránia všeobecné normy.
- (24) Pokiaľ ide osobitne o spotrebiteľské zmluvy, kolízna norma by mala umožniť znížiť náklady konania, ktorých predmet má spravidla nízku hodnotu, a brať do úvahy vývoj metód obchodovania na diaľku. Súlad s nariadením (ES) č. 44/2001 vyžaduje jednak, aby sa použil pojem „smerovaná činnosť“ ako podmienka na uplatnenie normy ochrany spotrebiteľa a aby sa tento pojem vykladal rovnako v nariadení (ES) č. 44/2001 a v tomto nariadení, keďže v spoločnom vyhlásení Rady a Komisie týkajúcom sa článku 15 nariadenia (ES) č. 44/2001/ES sa upresňuje, že na to, aby sa mohol uplatniť článok 15 ods. 1 písm. c) „nestačí, aby spoločnosť smerovala svoje činnosti do členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko, alebo do viacerých členských štátov, medzi ktorými je tento členský štát. Je takisto potrebné, aby táto zmluva spadala do rozsahu týchto činností.“ V tomto vyhlásení sa takisto pripomína, že „len skutočnosť, že internetová stránka je dostupná, nie je dostatočná na uplatnenie článku 15. Na jeho uplatnenie sa vyžaduje, aby stránka navyše podnecovala na uzatváranie zmlúv na diaľku a aby k uzatvoreniu takejto zmluvy na diaľku skutočne aj došlo. V tomto smere

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 334, 30.12.2005, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 145, 30.4.2004, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2008/10/ES (Ú. v. EÚ L 76, 19.3.2008, s. 33).

skutočnosť, v akom jazyku je táto stránka, alebo v akej peňažnej mene uvádza údaje, nie je relevantná.“

- (25) Spotrebiteľov by mali chrániť také pravidlá krajiny ich obvyklého pobytu, od ktorých sa nemožno odchyliť dohodou za predpokladu, že spotrebiteľská zmluva bola uzavretá v tejto krajine, kde podnikateľ vykonáva svoju obchodnú alebo podnikateľskú činnosť. Mala by sa zaručiť rovnaká ochrana, ak podnikateľ nevykonáva svoju obchodnú alebo podnikateľskú činnosť v krajine, v ktorej má spotrebiteľ svoj obvyklý pobyt, ale zároveň akýmkoľvek spôsobom smeruje svoju činnosť do tejto krajiny alebo do niekoľkých krajín vrátane tejto krajiny a zmluva je uzavretá ako výsledok tejto činnosti.
- (26) Na účely tohto nariadenia by finančné služby, napríklad investičné služby a činnosti a vedľajšie služby, ktoré pre spotrebiteľa poskytuje podnikateľ a ktoré sú uvedené v oddieloch A a B prílohy I k smernici 2004/39/ES a zmluvy o predaji podielov v podnikoch kolektívneho investovania bez ohľadu na to, či sa na ne vzťahuje smernica Rady 85/611/EHS z 20. decembra 1985 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) ⁽¹⁾, mali podliehať článku 6 tohto nariadenia. V dôsledku toho, ak sa uvádzajú odkazy na podmienky upravujúce emisie či verejné ponuky prevoditeľných cenných papierov alebo na upisovanie a vyplatenie podielov v podnikoch kolektívneho investovania, tento odkaz by mal obsahovať všetky hľadiská, ktoré zaväzujú emitenta alebo ponúkajúceho voči spotrebiteľovi, ale nemal by obsahovať hľadiská zahŕňajúce poskytovanie finančných služieb.
- (27) Zo všeobecnej kolíznej normy pre spotrebiteľské zmluvy by sa mali ustanoviť rôzne výnimky. Podľa jednej takejto výnimky by sa všeobecná norma nemala uplatňovať na zmluvy, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnostiam alebo nájom nehnuteľnosti, okrem zmlúv, ktorých predmetom sú práva na časovo vymedzené užívanie nehnuteľností v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/47/ES z 26. októbra 1994, týkajúcej sa ochrany kupujúcich v súvislosti s niektorými prvkami zmlúv o kúpe práva na časovo vymedzené užívanie nehnuteľností ⁽²⁾.
- (28) Je dôležité zabezpečiť, aby sa na práva a povinnosti, ktoré predstavujú finančný nástroj, nevzťahovalo všeobecné pravidlo, ktoré sa vzťahuje na spotrebiteľské zmluvy, keďže by to mohlo viesť k uplatňovaniu rôznych právnych poriadkov na každý vydaný nástroj, čo by zmenilo ich charakter a bránilo vo voľnom obchodovaní a ponúkaní. Podobne vždy, keď sa vydajú alebo ponúkajú takéto nástroje, na zmluvný vzťah vytvorený medzi emitentom alebo ponúkajúcim a spotrebiteľom by sa nemalo nevyhnutne vzťahovať povinné uplatňovanie právneho poriadku

krajiny obvyklého pobytu spotrebiteľa, keďže je potrebné zabezpečiť jednotné podmienky emisie alebo ponuky. Rovnaké odôvodnenie by sa malo uplatňovať na multilaterálne systémy podľa článku 4 ods. 1 písm. h), v súvislosti s ktorými by sa malo zabezpečiť, aby právny poriadok krajiny obvyklého pobytu spotrebiteľa nekolidoval s pravidlami uplatniteľnými na zmluvy uzavreté v rámci týchto systémov alebo s prevádzkovateľom týchto systémov.

- (29) Na účely tohto nariadenia by odkazy na práva a povinnosti predstavujúce podmienky, ktoré upravujú emisie, verejné ponuky alebo verejné ponuky na prevzatie prevoditeľných cenných papierov a odkazy na upisovanie a vyplatenie podielov v podnikoch kolektívneho investovania mali obsahovať podmienky upravujúce okrem iného pridelovanie cenných papierov alebo podielov, práva v prípade nadmerného upísania, práva stiahnuť ponuku a podobné záležitosti v súvislosti s ponukou, ako aj záležitosti uvedené v článkoch 10, 11, 12 a 13, čím sa zabezpečí, že všetky relevantné zmluvné aspekty ponuky, ktorá zaväzuje emitenta alebo ponúkajúceho voči spotrebiteľovi, sa riadia jediným právnym poriadkom.
- (30) Na účely tohto nariadenia finančné nástroje a prevoditeľné cenné papiere znamenajú nástroje uvedené v článku 4 smernice 2004/39/ES.
- (31) Toto nariadenie žiadnym spôsobom neobmedzuje fungovanie formálneho usporiadania, ktoré je stanovené ako systém podľa článku 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/26/ES z 19. mája 1998 o konečnom zúčtovaní v platobných systémoch a zúčtovacích systémoch cenných papierov ⁽³⁾.
- (32) Vďaka osobitnej povahe prepravných a poisťných zmlúv by mali osobitné ustanovenia zabezpečiť náležitú úroveň ochrany cestujúcich a držiteľov poisťky. Článok 6 by sa preto nemal uplatňovať v súvislosti s týmito osobitnými zmluvami.
- (33) Ak sa poisťná zmluva nevzťahuje na veľké riziko, pričom aspoň jedno z rizík sa nachádza v členskom štáte a aspoň jedno z rizík sa nachádza v tretej krajine, osobitné pravidlá pre poisťné zmluvy, uvedené v tomto nariadení, by sa mali uplatniť iba na riziko alebo riziká nachádzajúce sa v príslušnom členskom štáte alebo v príslušných členských štátoch.
- (34) Pravidlo o individuálnych pracovných zmluvách by nemalo obmedziť uplatňovanie imperatívnych noriem krajiny, do ktorej je pracovník vyslaný, v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 96/71/ES zo 16. decembra 1996 o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 375, 31.12.1985, s. 3. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/18/ES (Ú. v. EÚ L 76, 19.3.2008, s. 42).

⁽²⁾ Ú. v. ES L 280, 29.10.1994, s. 83.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 166, 11.6.1998, s. 45.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 18, 21.1.1997, s. 1.

- (35) Zamestnanci by nemali byť zbavení ochrany poskytnutej ustanoveniami, od ktorých sa nedá odchyliť dohodou, alebo od ktorých sa dá odchyliť len v ich prospech.
- (36) Pokiaľ ide o individuálne pracovné zmluvy, výkon práce v inej krajine by sa mal považovať za dočasný, ak sa očakáva, že zamestnanec znovu nastúpi do práce v krajine pôvodu po skončení svojej úlohy v zahraničí. Uzavretie novej pracovnej zmluvy s pôvodným zamestnávateľom alebo zamestnávateľom, ktorý patrí do rovnakej skupiny spoločností ako pôvodný zamestnávateľ, by nemalo vylučovať, aby sa o zamestnancovi predpokladalo, že vykonáva svoju prácu v inej krajine dočasne.
- (37) Verejný záujem odôvodňuje, aby v mimoriadnych prípadoch súdy členských štátov mohli uplatniť výnimky založené na verejnom poriadku a imperatívnych normách. Pojem „imperatívne normy“ by mal byť odlišný od výrazu „ustanovenia, od ktorých sa nemožno odchyliť dohodou“, a mal by sa chápať užšie.
- (38) Pokiaľ ide o postúpenie pohľadávky, pojem „vzťah“ by mal objasniť, že článok 14 ods. 1 sa tiež uplatňuje na aspekty vlastníctva pri postúpení medzi postupcom a postupníkom v právnych poriadkoch, kde sa takéto aspekty riešia oddelene od aspektov podľa právneho poriadku, ktorým sa spravujú záväzky. Pojem „vzťah“ by sa však nemal chápať tak, že sa týka akéhokoľvek vzťahu, ktorý môže existovať medzi postupcom a postupníkom. Najmä by nemal zahŕňať prejudiciálne otázky, pokiaľ ide o postúpenie pohľadávky alebo zmluvnú subrogáciu. Tento pojem by sa mal obmedzovať len na aspekty, ktoré sú priamo relevantné pre predmetné postúpenie pohľadávky.
- (39) Z dôvodu právnej istoty by sa mala stanoviť jasná definícia obvyklého pobytu, najmä pre obchodné spoločnosti a iné subjekty s právnou subjektivitou alebo bez nej. Na rozdiel od článku 60 ods. 1 nariadenia (ES) č. 44/2001, ktorý poskytuje tri kritériá, k názna norma by sa mala obmedziť na jediné kritérium. V opačnom prípade by strany neboli schopné určiť právo rozhodné pre ich situáciu.
- (40) Malo by sa zabrániť rozptýleniu kolíznych noriem medzi viaceré právne nástroje, ako aj rozdielom medzi týmito normami. Toto nariadenie by však nemalo vylučovať, aby právo Spoločenstva v osobitných veciach obsahovalo kolízne normy týkajúce sa zmluvných záväzkov.
- Toto nariadenie by nemalo brániť uplatňovaniu iných nástrojov, ktoré ustanovujú opatrenia zamerané na prispievanie k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu, pokiaľ sa nemôžu uplatniť v spojení s právom určeným týmto nariadením. Uplatnenie ustanovení rozhodného práva určeného týmto nariadením by nemalo obmedzovať voľný pohyb tovaru a služieb podľa úpravy v nástrojoch Spoločenstva, ako napríklad v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) ⁽¹⁾.
- (41) Dodržiavanie medzinárodných záväzkov prijatých členskými štátmi znamená, že toto nariadenie by nemalo mať vplyv na medzinárodné dohovory, ktorých zmluvnými stranami sú jeden alebo viacero členských štátov v čase prijatia tohto nariadenia. Komisia by s cieľom zabezpečiť lepšiu prístupnosť noriem mala uverejniť v *Úradnom vestníku Európskej únie* na základe informácií poskytnutých členskými štátmi zoznam predmetných dohovorov.
- (42) Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade návrh týkajúci sa postupov a podmienok, podľa ktorých môžu členské štáty v individuálnych a výnimočných prípadoch rokovať a uzatvárať vo vlastnom mene dohody s tretími krajinami v odvetvových otázkach a ktoré obsahujú ustanovenia o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky.
- (43) Keďže cieľ tohto nariadenia nemožno uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, a keďže z dôvodu rozsahu a účinkov tohto nariadenia ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Spoločenstva, Spoločenstvo môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.
- (44) V súlade s článkom 3 Protokolu o postavení Spojeného kráľovstva a Írska pripojeného k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva, Írsko vyjadrilo záujem zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tohto nariadenia.
- (45) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu o postavení Spojeného kráľovstva a Írska pripojeného k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva a bez toho, aby bol dotknutý jeho článok 4, sa Spojené kráľovstvo nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia, nie je ním viazané a nepodlieha jeho uplatňovaniu.
- (46) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska pripojeného k Zmluve o Európskej únii a k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia, nie je ním viazané a nepodlieha jeho uplatňovaniu.

(¹) Ú. v. ES L 178, 17.7.2000, s. 1.

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

PÔSOBNOSŤ

Článok 1

Rozsah pôsobnosti

1. Toto nariadenie sa uplatňuje na situácie, v ktorých dochádza k stretu rôznych právnych poriadkov pri zmluvných záväzkoch v občianskych a obchodných veciach.

Neuplatňuje sa najmä na daňové, colné a správne veci.

2. Z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia sú vylúčené:

- a) osobný stav a právna spôsobilosť fyzických osôb bez toho, aby bol dotknutý článok 13;
- b) záväzky vyplývajúce z rodinných vzťahov a vzťahov, ktoré podľa právneho poriadku, ktorým sa spravujú, majú porovnateľné účinky vrátane vyživovacej povinnosti;
- c) záväzky vyplývajúce z majetkových režimov manželov alebo z majetkových režimov vzťahov, ktoré podľa právneho poriadku, ktorým sa spravujú, majú porovnateľné účinky ako manželstvo, a z dedenia zo závetu alebo zo zákona;
- d) záväzky vyplývajúce zo zmeniek, šekov a dlžobných úpisov a iných prevoditeľných cenných papierov v rozsahu, v ktorom záväzky z takýchto iných prevoditeľných cenných papierov vyplývajú z ich prevoditeľnej povahy;
- e) rozhodcovské zmluvy a dohody o voľbe súdu;
- f) otázky upravené právom obchodných spoločností a iných subjektov s právnou subjektivitou alebo bez nej, ako sú vznik, právna subjektivita, vnútorná organizácia alebo zánik obchodných spoločností a iných subjektov s právnou subjektivitou alebo bez nej a osobná zodpovednosť osôb konajúcich za spoločnosť a členov za záväzky obchodnej spoločnosti alebo subjektu;
- g) otázka, či zástupca môže zaväzovať zastúpeného alebo orgán môže zaväzovať spoločnosť alebo iný subjekt s právnou subjektivitou alebo bez nej voči tretím osobám;
- h) zriadenie poručníckych fondov a vzťahy medzi ich zakladateľmi, správcami a oprávnenými z poručníckeho fondu;
- i) záväzky vyplývajúce z rokovaní pred uzavretím zmluvy;

- j) poisťné zmluvy vyplývajúce z operácií vykonávaných inými organizáciami ako podnikmi uvedenými v článku 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/83/ES z 5. novembra 2002 o životnom poistení⁽¹⁾, ktorých cieľom je poskytovať plnenia zamestnaným osobám alebo samostatne zárobkovo činným osobám patriacich k podniku alebo skupine podnikov alebo k povolaniu alebo skupine povolaní v prípade úmrtia alebo dožitia alebo prerušenia alebo skrátenia činnosti alebo choroby súvisiacej s prácou alebo úrazu na pracovisku.

3. Toto nariadenie sa neuplatňuje na dôkazy a konanie, bez toho, aby bol dotknutý článok 18.

4. V tomto nariadení pojem „členský štát“ znamená členské štáty, na ktoré sa toto nariadenie uplatňuje. V článku 3 ods. 4 a v článku 7 však tento pojem znamená všetky členské štáty.

Článok 2

Všeobecné uplatnenie

Právny poriadok určený podľa tohto nariadenia sa uplatní bez ohľadu na to, či je, alebo nie je právnym poriadkom členského štátu.

KAPITOLA II

JEDNOTNÉ PRAVIDLÁ

Článok 3

Voľba rozhodného práva

1. Zmluva sa spravuje právnym poriadkom, ktorý si zvolia zmluvné strany. Voľba musí byť urobená výslovne alebo jasne preukázaná ustanoveniami zmluvy alebo okolnosťami prípadu. Zmluvné strany si môžu zvoliť právny poriadok, ktorým sa bude spravovať celá zmluva alebo len jej časť.

2. Zmluvné strany sa môžu kedykoľvek dohodnúť, že sa zmluva spravuje iným právnym poriadkom ako právnym poriadkom, ktorým sa na základe predchádzajúcej voľby uskutočnenej podľa tohto článku alebo iných ustanovení tohto nariadenia spravovala dovtedy. Žiadna zmena a doplnenie zvoleného rozhodného práva po uzatvorení zmluvy nemá vplyv na jej formálnu platnosť podľa článku 11, ani nemá nepriaznivý vplyv na práva tretích osôb.

3. Ak sa v čase voľby všetky ostatné prvky súvisiace so situáciou nachádzajú v inej krajine, než je krajina, ktorej právo sa zvolilo, voľba strán nemá vplyv na uplatnenie ustanovení práva tejto inej krajiny, od ktorých sa nemožno odchyliť dohodou.

4. Ak sa v čase voľby všetky ostatné prvky súvisiace so situáciou nachádzajú v jednom alebo viacerých členských štátoch, voľba iného rozhodného práva stranami ako právneho

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 345, 19.12.2002, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2008/19/ES (Ú. v. EÚ L 76, 19.3.2008, s. 44).

poriadku členského štátu nemá vplyv na uplatnenie ustanovení práva Spoločenstva, ktoré sú prípadne vykonané v práve členského štátu konajúceho súdu a od ktorých sa nemožno odchýliť dohodou.

5. Existencia a platnosť dohody zmluvných strán o voľbe rozhodného práva sa posudzuje podľa ustanovení článkov 10, 11 a 13.

Článok 4

Rozhodné právo pri absencii voľby

1. Pokiaľ nedošlo k voľbe rozhodného práva pre zmluvu v súlade s článkom 3 a bez toho, aby boli dotknuté články 5 až 8, právo, ktorým sa spravuje zmluva, sa určuje takto:

- a) zmluva o predaji tovaru sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu predajcu;
- b) zmluva o poskytovaní služieb sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu poskytovateľa služieb;
- c) zmluva, ktorej predmetom je vecné právo k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľnosti, sa spravuje právnym poriadkom krajiny, kde sa nehnuteľnosť nachádza;
- d) bez ohľadu na písmeno c) nájom nehnuteľnosti uzavretý na dočasné súkromné použitie na obdobie maximálne šiestich po sebe nasledujúcich mesiacov sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu prenajímateľa za predpokladu, že nájomca je fyzická osoba a má svoj obvyklý pobyt v tej istej krajine;
- e) zmluva o franšíze sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu franšízanta;
- f) zmluva o distribúcii sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu distribútora;
- g) zmluva o predaji tovaru dražbou sa spravuje právnym poriadkom krajiny, kde sa koná dražba, ak také miesto možno určiť;
- h) zmluva uzavretá v rámci multilaterálneho systému, ktorý spája, alebo umožňuje spájanie záujmov viacerých tretích strán nakupovať a predávať finančné nástroje v zmysle článku 4 ods. 1 bodu 17 smernice 2004/39/ES v súlade s nediskrečnými pravidlami a ktorý sa spravuje jediným právnym poriadkom, sa spravuje týmto právnym poriadkom.

2. Ak sa na zmluvu nevzťahuje odsek 1 alebo ak sú prvky zmluvy pokryté viac ako jedným z písmen a) až h) odseku 1, zmluva sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu zmluvnej strany, ktorá má uskutočniť plnenie charakteristické pre zmluvu.

3. Ak je zo všetkých okolností veci zrejmé, že zmluva má zjavne užšiu väzbu s inou krajinou, než je krajina uvedená v odseku 1 alebo 2, uplatní sa právny poriadok tejto inej krajiny.

4. Ak podľa odsekov 1 alebo 2 nie je možné určiť rozhodné právo, zmluva sa spravuje právnym poriadkom krajiny, s ktorou má najužšiu väzbu.

Článok 5

Zmluvy o preprave

1. Pokiaľ nedošlo k voľbe rozhodného práva pre zmluvu o preprave tovaru v súlade s článkom 3, rozhodným právom pre takéto zmluvy je právny poriadok krajiny obvyklého pobytu prepravcu za predpokladu, že miesto prijatia alebo miesto určenia tovaru alebo obvyklý pobyt odosielateľa sú tiež v tejto krajine. Ak tieto požiadavky nie sú splnené, uplatňuje sa právny poriadok krajiny, kde sa nachádza miesto určenia, ako sa dohodli zmluvné strany.

2. Pokiaľ nedošlo k voľbe rozhodného práva stranami pre zmluvu o preprave cestujúcich v súlade s druhým pododsekom, rozhodným právom je právny poriadok krajiny obvyklého pobytu cestujúceho za predpokladu, že buď miesto začatia, alebo miesto skončenia prepravy je v tejto krajine. Ak tieto požiadavky nie sú splnené, uplatňuje sa právny poriadok krajiny obvyklého pobytu prepravcu.

Strany si môžu ako rozhodné právo pre zmluvu o preprave cestujúcich v súlade s článkom 3 zvoliť len právny poriadok krajiny:

- a) obvyklého pobytu cestujúceho alebo
- b) obvyklého pobytu prepravcu, alebo
- c) miesta ústredia riadenia prepravcu, alebo
- d) miesta začatia prepravy, alebo
- e) miesta skončenia prepravy.

3. Ak je zo všetkých okolností prípadu zrejmé, že zmluva má v prípade absencie voľby práva zjavne užšiu väzbu s inou krajinou, než je krajina uvedená v odsekoch 1 alebo 2, uplatní sa právny poriadok tejto inej krajiny.

Článok 6

Spotrebiteľské zmluvy

1. Bez toho, aby boli dotknuté články 5 a 7, zmluva uzavretá fyzickou osobou na účel, ktorý sa môže považovať za patriaci do oblasti mimo jej predmetu činnosti alebo výkonu povolania (ďalej len „spotrebiteľ“), s inou osobou, ktorá koná v rámci

svojho predmetu činnosti alebo výkonu povolania (ďalej len „podnikateľ“), sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu spotrebiteľa za predpokladu, že podnikateľ:

- a) vykonáva svoju obchodnú alebo podnikateľskú činnosť v krajine obvyklého pobytu spotrebiteľa alebo
- b) akýmkoľvek spôsobom smeruje takú činnosť na túto krajinu alebo niekoľko krajín vrátane tejto krajiny

a zmluva patrí do rozsahu tejto činnosti.

2. Bez ohľadu na odsek 1 si strany môžu v súlade s článkom 3 zvoliť rozhodné právo pre zmluvu, ktorá spĺňa požiadavky odseku 1. Takáto voľba rozhodného práva však nesmie zbaviť spotrebiteľa ochrany, ktorú mu poskytujú také ustanovenia, od ktorých sa nemožno odchýliť dohodou podľa práva, ktoré by v prípade absencie voľby bolo na základe odseku 1 rozhodným.

3. Ak nie sú splnené požiadavky uvedené v odseku 1 písm. a) alebo b), určí sa rozhodné právo pre zmluvu medzi spotrebiteľom a podnikateľom podľa článkov 3 a 4.

4. Odseky 1 a 2 sa neuplatňujú na:

- a) zmluvu o poskytovaní služieb, ak sa služby majú poskytnúť spotrebiteľovi výlučne v krajine, ktorá nie je krajinou jeho obvyklého pobytu;
- b) zmluvu o preprave, okrem zmluvy, ktorej predmetom je poskytovanie balíku cestovných služieb v zmysle smernice Rady 90/314/EHS z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb⁽¹⁾;
- c) zmluvu, ktorej predmetom je vecné právo k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľnosti, okrem zmluvy, ktorej predmetom je právo na časovo vymedzené užívanie nehnuteľnosti v zmysle smernice 94/47/ES;
- d) práva a povinnosti, ktoré predstavujú finančný nástroj, a práva a povinnosti predstavujúce podmienky, ktorými sa spravujú emisie alebo verejné ponuky či verejné ponuky na prevzatie prevoditeľných cenných papierov a upisovanie a vyplatenie podielov v podnikoch kolektívneho investovania, pokiaľ tieto činnosti neznamenajú poskytovanie finančnej služby;
- e) zmluva uzavretá v rámci takého druhu systému, na ktorý sa vzťahuje článok 4 ods. 1 písm. h).

Článok 7

Poistné zmluvy

1. Tento článok sa uplatňuje na zmluvy uvedené v odseku 2 bez ohľadu na to, či kryté riziko sa nachádza v členskom štáte, a na všetky ostatné poisťné zmluvy vzťahujúce sa na riziká, ktoré sa nachádzajú na území členských štátov. Neuplatňuje sa na zmluvy o zaistení.

2. Poistná zmluva vzťahujúca sa na veľké riziko vymedzené v článku 5 písm. d) prvej smernice Rady 73/239/EHS z 24. júla 1973 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení vzťahujúcich sa na začatie a vykonávanie priameho poistenia s výnimkou životného poistenia⁽²⁾ sa spravuje právnym poriadkom zvoleným zmluvnými stranami v súlade s článkom 3 tohto nariadenia.

Pokiaľ si zmluvné strany nezvolili rozhodné právo, poisťná zmluva sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu poistiteľa. Ak je zo všetkých okolností veci zrejmé, že zmluva má zjavne užšiu väzbu s inou krajinou, uplatní sa právny poriadok tejto inej krajiny.

3. V prípade poisťnej zmluvy inej ako je zmluva, na ktorú sa vzťahuje odsek 2, v súlade s článkom 3 môžu zmluvné strany zvoliť iba tieto právne poriadky:

- a) právny poriadok ktorejkoľvek krajiny, kde sa nachádza riziko v čase uzavretia zmluvy;
- b) právny poriadok krajiny obvyklého pobytu poistníka;
- c) v prípade životného poistenia právny poriadok členského štátu, v ktorom je poistník štátnym príslušníkom;
- d) v prípade poisťných zmlúv vzťahujúcich sa na riziká obmedzené na udalosti vyskytujúce sa v inom členskom štáte ako v členskom štáte, kde sa nachádza riziko, právny poriadok daného členského štátu;
- e) ak poistník podľa zmluvy, na ktorú sa vzťahuje tento odsek, vykonáva obchodnú alebo priemyselnú činnosť alebo slobodné povolanie a poisťná zmluva pokrýva dve alebo viac rizík, ktoré sa týkajú tejto činnosti a nachádzajú sa v rozličných členských štátoch, právny poriadok ktoréhokoľvek z príslušných členských štátov alebo právny poriadok krajiny, v ktorej má poistník obvyklý pobyt.

Ak v prípadoch ustanovených v písmenách a), b) alebo e) poskytnú členské štáty uvedené v týchto odsekoch väčšiu slobodu výberu rozhodného práva pre poisťnú zmluvu, môžu zmluvné strany uvedenú slobodu využiť.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 228, 16.8.1973, s. 3. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/68/ES (Ú. v. EÚ L 323, 9.12.2005, s. 1).

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 158, 23.6.1990, s. 59.

Pokiaľ si zmluvné strany nezvolili rozhodné právo v súlade s týmto odsekom, zmluva sa spravuje právnym poriadkom členského štátu, v ktorom sa riziko nachádza v období uzavretia zmluvy.

4. Na poistné zmluvy upravujúce riziká, pre ktoré členský štát stanoví povinnosť uzavrieť poistenie, sa vzťahujú tieto ďalšie pravidlá:

- a) povinnosť uzavrieť poistenie nie je splnená poistnou zmluvou, ktorá nie je v súlade s osobitnými ustanoveniami týkajúcimi sa tohto poistenia platnými v členskom štáte, ktorý stanovuje túto povinnosť. Ak si právo členského štátu, v ktorom sa nachádza riziko, a právo členského štátu stanovujúce povinnosť uzavrieť poistenie navzájom odporujú, má prednosť posledné uvedené;
- b) odchyľne od odsekov 2 a 3 môže členský štát ustanoviť, že poistná zmluva sa spravuje právnym poriadkom členského štátu, ktorý stanovuje povinnosť uzavrieť poistenie.

5. Na účely uplatňovania odseku 3 tretieho pododseku a odseku 4, ak zmluva zahŕňa riziká nachádzajúce sa vo viac ako jednom členskom štáte, zmluva sa považuje za viacero zmlúv, z ktorých každá sa týka len jedného členského štátu.

6. Na účely tohto článku sa krajina, v ktorej sa nachádza riziko, určuje podľa článku 2 písm. d) druhej smernice Rady 88/357/EHS z 22. júna 1988 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení, týkajúcich sa priameho poistenia s výnimkou životného poistenia, na uľahčenie účinného vykonávania slobody poskytovať služby ⁽¹⁾ a v prípade životného poistenia je krajinou, v ktorej sa nachádza riziko krajina záväzku v zmysle článku 1 ods. 1 písm. g) smernice 2002/83/ES.

Článok 8

Individuálne pracovné zmluvy

1. Individuálna pracovná zmluva sa spravuje právnym poriadkom zvoleným zmluvnými stranami v súlade s článkom 3. Takáto voľba práva však nesmie zbaviť zamestnanca ochrany, ktorú mu poskytujú také ustanovenia, od ktorých sa nemožno odchýliť dohodou podľa práva, ktoré by v prípade absencie voľby bolo podľa odsekov 2, 3 a 4 tohto článku rozhodným.

2. Pokiaľ si zmluvné strany nezvolili rozhodné právo pre individuálnu pracovnú zmluvu, zmluva sa spravuje právnym poriadkom krajiny, v ktorej zamestnanec obvykle vykonáva prácu na základe zmluvy, alebo ak tomu tak nie je, právnym poriadkom krajiny, z ktorej takúto prácu vykonáva. Za zmenu krajiny obvyklého miesta výkonu práce sa nepovažuje, ak zamestnanec dočasne pracuje v inej krajine.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 172, 4.7.1988, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES (Ú. v. EÚ L 149, 11.6.2005, s. 14).

3. Ak rozhodné právo nemožno určiť podľa odseku 2, zmluva sa spravuje právnym poriadkom krajiny miesta podnikania, prostredníctvom ktorého bol zamestnanec zamestnaný.

4. Ak z celkovej situácie vyplýva, že zmluva má užšiu väzbu s inou krajinou, než je krajina uvedená v odsekoch 2 alebo 3, uplatní sa právny poriadok tejto inej krajiny.

Článok 9

Imperatívne normy

1. Imperatívne normy sú normy, ktorých dodržiavanie pokladá krajina za rozhodujúce pre ochranu svojich verejných záujmov, ako je politické, sociálne alebo hospodárske zriadenie, až do takej miery, že vyžaduje ich uplatnenie v každej situácii, na ktorú sa norma vzťahuje, bez ohľadu na právo, ktoré je inak rozhodným pre zmluvu podľa tohto nariadenia.

2. Žiadne ustanovenie tohto nariadenia neobmedzuje uplatňovanie imperatívnych noriem právneho poriadku štátu konajúceho súdu.

3. Môžu sa uplatniť imperatívne normy právneho poriadku krajiny, kde sa vykonali alebo sa musia vykonať záväzky vyplývajúce zo zmluvy, pokiaľ uvedené imperatívne normy nerobia plnenie zmluvy protiprávnym. Pri rozhodovaní, či sa majú uplatniť uvedené normy, sa do úvahy vezme ich povaha a účel, ako aj dôsledky ich uplatnenia alebo neuplatnenia.

Článok 10

Vecná platnosť

1. Existencia a platnosť zmluvy alebo akéhokoľvek jej ustanovenia sa určí podľa právneho poriadku, ktorým by sa podľa tohto nariadenia spravovala zmluva alebo jej ustanovenie v prípade ich platnosti.

2. Napriek tomu strana, aby preukázala, že s uzavretím zmluvy nesúhlasila, môže sa odvolať na právny poriadok krajiny svojho obvyklého pobytu, ak z okolností vyplýva, že by nebolo odôvodnené posudzovať účinky jej správania podľa právneho poriadku uvedeného v odseku 1.

Článok 11

Formálna platnosť

1. Zmluva uzavretá medzi osobami, ktoré sa nachádzajú alebo ktorých zástupcovia sa v čase jej uzavretia nachádzajú v tej istej

krajine, je formálne platná, ak spĺňa formálne požiadavky právneho poriadku, ktorým sa spravuje podľa tohto nariadenia, alebo právneho poriadku krajiny, v ktorej sa uzavrela.

2. Zmluva uzavretá medzi osobami, ktoré sa nachádzajú alebo ktorých zástupcovia sa v čase jej uzavretia nachádzajú v rôznych krajinách je formálne platná, ak spĺňa formálne požiadavky právneho poriadku, ktorým sa spravuje podľa tohto nariadenia, alebo právneho poriadku ktorejkoľvek z krajín, v ktorých sa nachádza ktorákoľvek zo strán alebo jej zástupca v čase uzavretia zmluvy, alebo právneho poriadku krajiny obvyklého pobytu ktorejkoľvek zo strán v uvedenom čase.

3. Jednostranný právny úkon týkajúci sa existujúcej alebo budúcej zmluvy je formálne platný, ak spĺňa formálne požiadavky právneho poriadku, ktorým sa spravuje alebo ktorým by sa spravovala zmluva podľa tohto nariadenia, alebo právneho poriadku krajiny, v ktorej sa tento úkon vykonal, alebo právneho poriadku krajiny, v ktorej osoba, ktorá ho vykonala, mala v tom čase svoj obvyklý pobyt.

4. Odseky 1, 2 a 3 tohto článku sa neuplatňujú na zmluvy, na ktoré sa vzťahuje článok 6. Forma týchto zmlúv sa spravuje právnym poriadkom krajiny, v ktorej má spotrebiteľ svoj obvyklý pobyt.

5. Bez ohľadu na odseky 1 až 4, zmluva, ktorej predmetom je vecné právo k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľnosti, podlieha, pokiaľ ide o jej formu, právnemu poriadku krajiny, v ktorej sa nachádza nehnuteľnosť, ak sa podľa tohto právneho poriadku:

- a) tieto normy uplatňujú bez ohľadu na krajinu uzavretia zmluvy a bez ohľadu na právny poriadok, ktorým sa zmluva spravuje, a
- b) od týchto noriem sa nemožno odchyliť dohodou.

Článok 12

Rozsah použitia rozhodného práva

1. Rozhodným právom pre zmluvu podľa tohto nariadenia sa spravuje najmä:

- a) jej výklad;
- b) plnenie zmluvných záväzkov;
- c) v rozsahu právomoci udelennej súdu procesnými normami, dôsledky porušenia týchto záväzkov, vrátane stanovenia výšky náhrady škody, ak sa určuje na základe právnych predpisov;
- d) rôzne spôsoby zániku záväzkov, preklúzia a premlčanie;
- e) dôsledky neplatnosti zmluvy.

2. Vo vzťahu k spôsobu plnenia a opatreniam, ktoré treba prijať v prípade chybného plnenia, sa prihliadne na právny poriadok krajiny, v ktorej sa plnenie uskutočňuje.

Článok 13

Právna nespôsobilosť

Pri zmluve uzatvorenej osobami, ktoré sa nachádzajú v tej istej krajine, sa môže fyzická osoba, ktorá by podľa právneho poriadku tejto krajiny mala právnu spôsobilosť, dovoliť svojej právnej nespôsobilosti podľa právneho poriadku inej krajiny, len ak druhá zmluvná strana o tejto nespôsobilosti v čase uzavretia zmluvy vedela, alebo o nej nevedela z nedbanlivosti.

Článok 14

Postúpenie pohľadávky

1. Vzťah medzi postupcom a postupníkom pri postúpení pohľadávky voči inej osobe (ďalej len „dlžník“) sa spravuje právnym poriadkom, ktorým sa podľa tohto nariadenia spravuje zmluva medzi postupcom a postupníkom.

2. Podľa právneho poriadku, ktorým sa spravuje postúpená pohľadávka, sa určuje jej postupiteľnosť, vzťah medzi postupníkom a dlžníkom, podmienky, za ktorých možno uplatniť postúpenú pohľadávku voči dlžníkovi, ako aj otázka, či došlo k zbaveniu sa záväzku dlžníkom.

3. Princíp postúpenia pohľadávky v tomto článku zahŕňa priame prevody a pohľadávky, prevody pohľadávok prostredníctvom záruk a záväzky či iné právne zábezpeky pohľadávok.

Článok 15

Zákonná subrogácia

Ak má osoba (ďalej len „veriteľ“) zmluvnú pohľadávku voči inej osobe (ďalej len „dlžník“) a tretia osoba má povinnosť uspokojiť veriteľa alebo na základe takejto povinnosti veriteľa už uspokojila, právny poriadok, ktorým sa spravuje povinnosť tretej osoby uspokojiť veriteľa určuje tiež, či a do akej miery si tretia osoba môže uplatniť voči dlžníkovi práva, ktoré mal veriteľ voči dlžníkovi podľa právneho poriadku, ktorým sa spravuje ich vzťah.

Článok 16

Spoločný záväzok

Ak má veriteľ pohľadávku voči viacerým dlžníkom, ktorí sú zodpovední za rovnakú pohľadávku, a jeden z dlžníkov už úplne alebo čiastočne uspokojil pohľadávku, právo tohto dlžníka požadovať náhradu od ostatných dlžníkov sa spravuje právnym

poriadkom, ktorým sa spravuje záväzok tohto dlžníka voči veriteľovi. Ostatní dlžníci sa môžu dovolávať exkulpčných dôvodov, ktoré majú voči veriteľovi, v rozsahu, ktorý umožňuje právny poriadok, ktorým sa spravujú ich záväzky voči veriteľovi.

Článok 17

Započítanie

Ak si strany nedohodli právo na započítanie, započítanie sa spravuje rozhodným právom pre pohľadávku, voči ktorej sa právo na započítanie uplatňuje.

Článok 18

Dôkazné bremeno

1. Právny poriadok, ktorým sa spravuje zmluvný záväzok podľa tohto nariadenia, sa uplatňuje v rozsahu, v ktorom vo veciach zmluvných záväzkov upravuje zákonné domnienky alebo určuje dôkazné bremeno.

2. Zmluvu alebo právny úkon možno dokazovať akýmkoľvek dôkazným prostriedkom prípustným podľa právneho poriadku štátu konajúceho súdu alebo podľa ktoréhokoľvek právneho poriadku uvedeného v článku 11, podľa ktorého sú zmluva alebo právny úkon formálne platné, za predpokladu, že konajúci súd je spôsobilý dokaz takýmto spôsobom vykonať.

KAPITOLA III

ĎALŠIE USTANOVENIA

Článok 19

Obvyklý pobyt

1. Na účely tohto nariadenia sa za obvyklý pobyt spoločností alebo iných subjektov s právnou subjektivitou alebo bez nej považuje miesto ich ústredia riadenia.

Za obvyklý pobyt fyzickej osoby konajúcej v rámci svojej podnikateľskej činnosti sa považuje jej hlavné miesto podnikania.

2. Ak je zmluva uzavretá v rámci činností pobočky, zastúpenia alebo inej organizačnej zložky, alebo ak podľa zmluvy je plnenie zodpovednosťou takejto organizačnej zložky, za miesto obvyklého pobytu sa považuje miesto, kde sa nachádza táto pobočka, zastúpenie alebo iná organizačná zložka.

3. Na účely určenia obvyklého pobytu je relevantným okamihom čas uzavretia zmluvy.

Článok 20

Vylúčenie spätného a ďalšieho odkazu

Uplatnenie právneho poriadku štátu ktorejkoľvek krajiny určenej podľa tohto nariadenia znamená uplatnenie platných právnych

normiem tejto krajiny s výnimkou jej noriem medzinárodného práva súkromného, pokiaľ neexistuje iná právna úprava podľa tohto nariadenia.

Článok 21

Výhrada verejného poriadku

Uplatnenie niektorého ustanovenia právneho poriadku krajiny podľa tohto nariadenia možno odmietnuť iba v prípade, ak by jeho uplatnenie bolo v zjavnom rozpore s verejným poriadkom („ordre public“) štátu konajúceho súdu.

Článok 22

Štáty s viacerými právnymi systémami

1. Ak je štát zložený z viacerých územných celkov a každý z nich má vlastné právne normy pre zmluvné záväzky, na účely určenia rozhodného práva podľa tohto nariadenia sa každý jeho územný celok považuje za krajinu.

2. Členský štát, v ktorom rôzne územné celky majú svoje vlastné právne normy pre zmluvné záväzky, nie je povinný uplatňovať toto nariadenie pri kolízii výlučne medzi právnymi poriadkami týchto celkov.

Článok 23

Vzťah k iným právnym aktom práva Spoločenstva

S výnimkou článku 7 toto nariadenie nemá vplyv na uplatňovanie ustanovení práva Spoločenstva, ktoré v osobitných veciach ustanovujú kolízne normy pre zmluvné záväzky.

Článok 24

Vzťah k Rímskemu dohovoru

1. Toto nariadenie v členských štátoch nahrádza Rímsky dohovor s výnimkou území členských štátov, ktoré spadajú pod územnú pôsobnosť uvedeného dohovoru a na ktoré sa podľa článku 299 zmluvy nevzťahuje toto nariadenie.

2. V rozsahu, v ktorom toto nariadenie nahrádza ustanovenia Rímskeho dohovoru, každý odkaz na dohovor sa považuje za odkaz na toto nariadenie.

Článok 25

Vzťah k iným existujúcim medzinárodným dohovorm

1. Toto nariadenie nemá vplyv na uplatňovanie medzinárodných dohovorov, ktorých zmluvnou stranou je jeden alebo viacero členských štátov v čase prijatia tohto nariadenia a ktoré ustanovujú kolízne normy pre zmluvné záväzky.

2. Toto nariadenie má však medzi členskými štátmi prednosť pred dohovormi uzavretými výlučne medzi dvomi alebo viacerými z nich, v rozsahu, v ktorom sa týkajú otázok upravených týmto nariadením.

Článok 26

Zoznam dohovorov

1. Členské štáty do 17. júna 2009 informujú Komisiu o dohovoroch uvedených v článku 25 ods. 1. Po tomto dátume členské štáty oznámia Komisii každé vypovedanie týchto dohovorov.

2. Komisia do šiestich mesiacov od doručenia oznámení uvedených v odseku 1 uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*:

- a) zoznam dohovorov uvedených v odseku 1,
- b) vypovedania uvedené v odseku 1.

Článok 27

Doložka o preskúmaní

1. Komisia najneskôr do 17. júna 2013 predloží Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru správu o uplatňovaní tohto nariadenia. Pokiaľ to bude potrebné, pripoja sa k správe návrhy na zmenu a doplnenie tohto nariadenia. Táto správa musí obsahovať:

- a) štúdiu o právnych predpisoch, ktorými sa spravujú poistné zmluvy a vyhodnotenie dôsledkov ustanovení, ktoré sa v prípade potreby majú vytvoriť, a

- b) vyhodnotenie uplatňovania článku 6, najmä s ohľadom na súdržnosť práva Spoločenstva v oblasti ochrany spotrebiteľa.

2. Komisia najneskôr do 17. júna 2010 predloží Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru správu o otázke efektívnosti postúpenia alebo subrogácie pohľadávky voči tretím stranám, ako aj prednosti postúpenej alebo subrogovanej pohľadávky pred právom inej osoby. Pokiaľ to bude potrebné, pripojí sa k správe návrh na úpravu tohto nariadenia a vyhodnotenie dôsledkov ustanovení, ktoré sa majú prijať.

Článok 28

Časové uplatňovanie

Toto nariadenie sa vzťahuje na zmluvy uzavreté po 17. decembri 2009.

KAPITOLA IV

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 29

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 17. decembra 2009 s výnimkou článku 26, ktorý sa uplatňuje od 17. júna 2009.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch v súlade so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva.

V Štrasburgu 17. júna 2008

Za Európsky parlament

predseda

H.-G. PÖTTERING

Za Radu

predseda

J. LENARČIČ